

UEF-EUSKAL FEDERALISTAK ELKARTEAREN

III. BATZAR OROKORRAK ONARTUTAKO ADIERAZPENA

Aukera galdua

PSOEk Pedro Sanchez hautagai sozialista Gobernuko presidente izateko inbestidurarako babesa bermatzeko, hurrenez hurren, ERC, Junts eta EAJ alderdiekin sinatutako akordioek, besteak beste, lurralde-sistemaren garapenari zuzenean dagozkion elementuak dituzte, lurralde-sistema osatugabea eta desitxuratua, konfederalagoa eta ez-federalagoa izaki. Hori dela eta, Euskal Federalistak-UEFek honako hau adierazi nahi du:

Lurralde-erreformei esparru global federal batean ekitea

1. Gure sorrerako Manifestutik, Espainian sistema autonomikoa ezartzeak eta garatzeak ekarri duen lorpen handia berretsi dugu, orain arte lortu ezin izan den konponbidea lortuz. Eta,aldi berean, adierazi dugu, berrogei urtetik gorako garapenaren esperientzia praktikoaren argitan, ezinbestekoa dela erreformari aurre egitea, nabarmenduz joan diren arazoei eta gabeziei irtenbidea emateko. Bide hori erabili dute sistema federalek, denbora luzean zehar etenik gabe aniztasun handiko herrialdeetan egonkortasun politiko demokratikoa bermatzea lortu dutenek. Hori izan behar da gure erreferentzia-eredua.
2. Sistema autonomikoaren etorkizuneko xedea, Espainiako bizikidetzat demokratikoko sistema gisa duen arrakasta edo porrota, gizartearen eskaerak behar bezala integratzeko duen gaitasunaren mende dago; eta, gaur egun, gizartearen zati esanguratsu batek ez du egokitzen jotzen gizarte batzuen berezitasunek hartu duten aitortza. Hori zuzendu beharreko arazoa da, baina, arrakasta izan dezan, sistema osoaren barruan egin behar da.
3. Kataluniako gatazka politikoari aurre egiteko, Kataluniako gizartearen gehiengo handi batek bide egokia aurkitu behar du Espainian integratzeko. Analisi demoskopikoek adierazten dute Kataluniako gizartean lor daitekeen gehiengo kualifikatu bakarria egungo autogobernuarekin pozik daudenek eta autogobernu federalean sakondu nahi dutenek osatzen dutela. Nazionalismoaren proposamenek, bereziki izaera independentistakoek, ez dute horrelako babesik jasotzeko gaitasunik.
4. Euskal gizarteak ez du Katalunian izandako gatazka politikoaren antzekorik bizi. Erkidego hartan bezala, baina modu nabarmenago batean, Euskal Autonomia Erkidegoan ere gehiengo kualifikatu bakarria herritarren bi kolektiboen baturarekin lortzen da –egungo autonomiarekin pozik daudenak eta autonomia horretan sakondu nahi dutenak–. Beraz, autonomia-sistemaren garapena da gehiengo hori finkatzeko bidea.
5. Sentitzen dugu autonomia-sistemak premia behar dituen erreformei aurre egiteko eta horiek bultzatzeko erantzukizun handiena duten alderdien –herritarren babesik handiena izateagatik– ekimenik eza. Inbestiduran alderdi politikoek sinatutako akordioek lurralde jakin batera mugatutako alderdien ekimena onartzen dute, eta negoziazio-eremu gisa onartzen dute beren aldarrikapen partikularren esparrua. Arrisku handiko abiapuntua da sistemaren oreka eta egonkortasuna bermatuko dituen erreforma bat egiteko; hau da, herrialdeak orain inoiz baino

gehiago behar duen erreforma egiteko, ikuspegi federaletik. Garapen hori ezin da Kataluniaren eta Euskadiren aitorten nazionalen oinarritu. Hein handi batean Kataluniako eta Euskal Herriko herritarrengandik bereizitako sentimendu nazional bat dagoela normaltasunez onartzeak, eta, horretarako, Espainiako sektore politiko garrantzitsuak ez dira gai, ezin du nazionalismoek lortu nahi duten nazioaren kontzeptua onartzera eraman. Espainia bezala, gizarte oso pluralak dira, eta, gehienetan, sentimendu nazional desberdinak dituzte, elkarren artean bateragarriak. Errekonozimendu hori sistema politiko osoaren eta haren egonkortasunaren bideragarritasunarekin bateragarria den autogobernu-sistema bat eratuz baino ezin da bideratu.

Lurralde-finantzaketaren erreforma, oro har

6. Alde horretatik, hainbat gai bereziki kezkarriak dira. Alde batetik, finantzaketa autonomikoari buruzkoa, alderdi nagusiak ez baitira gai izan aurre egiteko eta behar bezala ebazteko. Sistema autonomikoaren artikulazio egokirako gairik erabakigarriena da; sistema osoaren osasuna horren mende dago gehienbat. Horregatik, lurralde guztien interes eta beharren arteko oreka justua lortu behar da. Sistema komunaren salbuespen berriei bidea irekitzea oso arriskutsua izango litzateke sistemaren egonkortasunerako eta biziraupenerako.

7. Kezkarria iruditzen zaigu EAJk eta PSOEk Euskal Autonomia Erkidegoko autogobernuaren etorkizuna eskubide historikoen garapenaren inguruan oro har taxutzeko ireki duten bidea (Konstituzioaren Lehen Xedapen Gehigarria), Euskal Autonomia Erkidegoa "foru-salbuespentzat" jo daitekeenaren inguruan autonomia-sisteman sartzea artikulatzen saiatuz. Uste dugu aukera horrek autonomia-sistema osoaren egonkortasuna desitxuratzeko ahalmen handia duela, eta gure autogobernuaren etorkizuneko bideragarritasuna horren mende dagoela. Gure herriaren etorkizuna sistema politiko osoaren bideragarritasunaren mende dago, baldintza guztiz osasungarrietan, eta sistema autonomikoaren egonkortasuna funtsezko elementua da. Gure ustez, Euskadik modu erabakigarrian lagundu behar du sistema sendotzen eta osasun ona izaten, salbuespen gisa geratu beharrean. Elkartasunik gabekoa izateaz gain, aukera arriskutsua da gero eta ahultze erlatibo handiagoko prozesuan dagoen euskal gizartearentzat.

8. Lurraldeko Legebiltzarra lurralde horretako herritarren ordezkari legitimoa da, dagokion botere-eremuan, eta ez bere ordezkari bakarra, oro har. Aztertzen ari garen eremuan, autonomia-estatutua aldatzeko proposamena egitea –beharrezkoa izango litzateke–, hala badagokio. Estatutu hori, lurralde-konstituzio gisa, Konstituzioan xedatutakora egokitzen den neurrian baino ez da bideragarria izango.

9. Horregatik guztiagatik, uste dugu sistema autonomikoak behar duen erreforma herrialde osoaren ikuspegi osotik egin behar dela. Lurralde guztiak hartu behar ditu kontuan, eta oreka egokia aurkitu behar du premia desberdinen artean, eta, bereziki, sistema autonomiko osoaren gobernu egokia bermatu behar du. Osotasunaren kontzepzio horretatik erreformari aurre egiten ez bazaio, porroterako bidean egongo da.

Erreforma eraginkorra Europa federal batean

10. Agurtzen dugu Europako Parlamentuak tratatuak erreformatzeko egin berri duen proposamena, bereziki, erabakiak hartzeko orduan dagoen ahobatekotasunaren desagerpena; beraz, gero eta gehiago, ikuspegi federaletik. Ezin da nahi bezala kudeatu 36 kide dituen Europa bat egungo tresnekin –zaharkituta daude kasu askotan, gero eta globalizatuagoa den eta elkarreragin handiagoa duen mundu batean–, gure mugetan gerren mehatxupearan dauden fundazio-balio demokratikoak defendatzeko.